

UNIVERSITETET I OSLO

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Eksamen i:	FYS 2130 - Svingninger og bølger
Eksamensdag:	30. mars 2007
Tid for eksamen:	Kl. 0900 - 1200
Godkjente hjelpemidler:	Øgrim og Lian (eller Angell og Lian): Størrelser og enheter i fysikken Rottman: Matematisk formelsamling En A4-side med egne notater Elektronisk kalkulator av godkjent type
Vedlegg:	Svarskjema

Oppgavesettet er på 4 sider

Kontroller at oppgavesettet er fullstendig før du begynner å besvare spørsmålene

Bruk vedlagte svarskjema og besvar spørsmålene ved å sette et kryss i ruten for det svaralternativet du mener er det korrekte. Hvis det er markert for mer enn ett svaralternativ i en deloppgave betraktes denne deloppgave som ikke besvart. Har du behov for å gjøre endringer, be om et nytt svarskjema. Husk å påføre kandidatnummer.

I dette oppgavesettet er magnetisk permeabilitet i et medium alltid lik magnetisk permeabilitet i vakuum: $\mu = \mu_0$

Oppgave 1

Bølgefunksjonen til en transversell bølge er

$$y(x, t) = y_0 \sin(kx - \omega t + \varphi).$$

$y_0 = 1.0$ m og bølgens fasehastighet er $\frac{10}{3}$ m/s. Bølgelengden er $\frac{2}{3}$ m.

Punktet $x = 0$ er i ro ved tiden $t = 0$.

Hva er utslaget y for punktet $x = \frac{1}{6}$ m ved tiden $t = 1$ s?

Oppgave 2

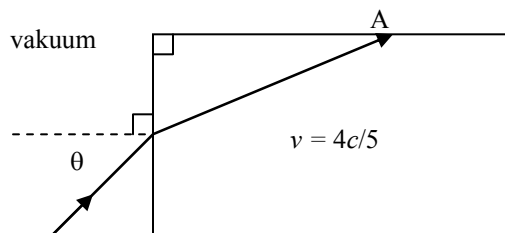
En masse $m = 50$ g er festet til en fjær. m trekkes ut en avstand 0.300 m fra likevektsstillingen og slippes slik at startfarten er null. Systemet er påvirket av en dempende kraft, $f = -b \cdot v$. Amplituden til svingningene avtar til 0.100 m i løpet av 5.00 s. Hva er dempningskonstanten b ? Fjæren kan regnes som masseløs.

Oppgave 3

Tre strenger, hver med lengde 1.0 m, er festet sammen slik at lengden er 3.0 m. Strekket i den kombinerte strengen er $F = 100$ N. Den første strengen har masse per lengde 40.0 g/m, den andre strengen har masse per lengde 160.0 g/m og den tredje 10.0 g/m. Hvor lang tid tar det for en transversell bølgepuls å bevege seg langs hele den kombinerte strengen? Vi forutsetter små utslag og ser bort fra tyngdekrefter. (Refleksjoner som oppstår er ikke av interesse i denne oppgaven.)

Oppgave 4

Figuren viser en lysstråle som brytes fra vakuum til et medium hvor lysets hastighet er $v = \frac{4c}{5}$, der c er lyshastigheten i vakuum. Bestem den største vinkel θ slik at lyset blir totalreflektert i A.

Oppgave 5

Upolarisert lys med intensitet I_0 faller normalt inn på et ideelt polarisasjonsfilter. Bak det første filteret plasseres et annet ideelt polarisasjonsfilter med polarisasjonsakse som danner en vinkel på 30° med det første filterets polarisasjonsakse. Bestem intensiteten til lyset bak det andre filteret.

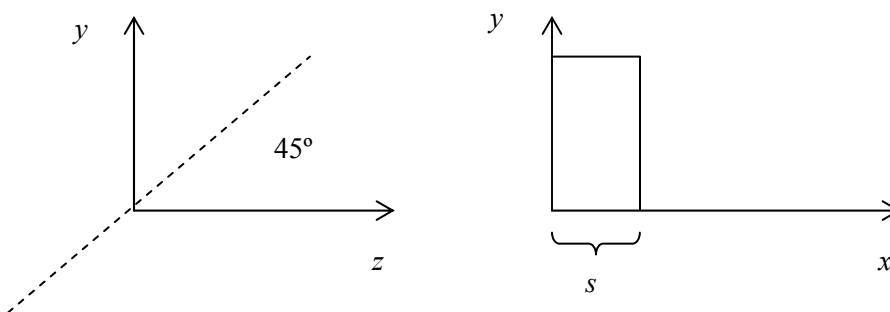
Oppgave 6

En punktformet lyskilde befinner seg i et medium med brytningsindeks n og utstråler harmoniske bølger uniformt i alle retninger. Amplituden til det elektriske feltet er E_0 10 m fra kilden.

Hva er amplituden til det magnetiske feltet, B_0 , 20 m fra kilden uttrykt ved E_0 , n og c ? c er lyshastigheten i vakuum.

Oppgave 7

I noen materialer vil brytningsindeksen variere med polarisasjonsretningen til en elektromagnetisk bølge som går gjennom materialet. I figuren under beveger en plan harmonisk bølge seg i x -retning. Bølgen er lineært polarisert med polarisasjonsplan normalt på yz -planet. Bølgen kommer fra vakuum og faller normalt inn på en tynn plate med sideflater som er parallelle med yz -planet. Vinkelen mellom polarisasjonsplanet (stiplet linje i figuren under) og z -aksen er 45° . Brytningsindeksen til materialet i y -retning er 1.6 og brytningsindeksen i z -retning er 1.4. Bølgelengden i vakuum er 600 nm. Bestem den minste tykkelsen, s , platen må ha for at bølgen skal være sirkulært polarisert etter å ha passert platen.

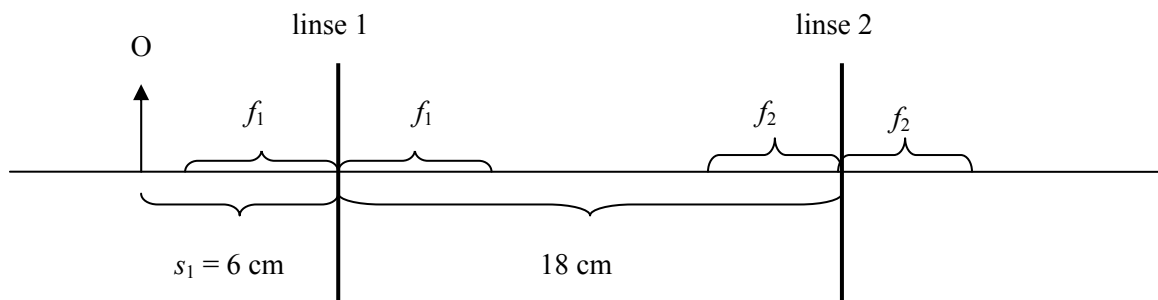

Oppgave 8

Et objekt plasseres foran et konkavt speil med radius R . Bildeforstørrelsen er $m = +5/2$. Hva er objektavstanden? (Et konkavt speil har positiv fokallengde.)

Oppgave 9

Figuren viser to tynne konvergerende linser. Linse 1 har fokallengde $f_1 = 4$ cm, linse 2 har fokallengde $f_2 = 3$ cm. Avstanden mellom linsene er 18 cm. Et objekt O befinner seg 6.0 cm til venstre for linse 1. Hva er avstanden mellom bildet til O gjennom begge linsene og linse 2?

Oppgave 10

En fjær henger vertikalt. En masse $m_1 = 0.100$ kg festes i den nedre enden av fjæren. Svingeperioden til denne harmoniske oscillatoren er $T_1 = 2.0$ s. Vi fester en ukjent masse m_2 til m_1 slik at totalmassen blir $m_1 + m_2$. Svingeperioden blir nå 2.4 s. Finn den ukjente massen m_2 . Fjærkonstanten k er ukjent.

Oppgave 11

To fjærer med fjærkonstanter $k_1 = 40$ N/cm og $k_2 = 20$ N/cm er koplet i parallell til en masse m som kan bevege seg uten friksjon på et underlag. Figuren under viser massen ved en posisjon x .

$x_1 = 4.0$ cm og $x_2 = 6.0$ cm er posisjonene til fjærendene når de ikke er strukket og når de ikke er koplet til massen. m settes i svingninger. Hva er x i likevektsposisjonen? Fjærene regnes som masseløse.

